

دیدگاه: میادین مشترک

غیرما متقهای

نظیر قطر، عمان، امارات متحده عربی، ترکمنستان، عربستان، کویت، عراق، همچنین در جنوب دریای خزر برخوردار است. براساس مطالعات انجام شده تخمین زده می شود که ساختارهای مهم شناسایی شده در جنوب دریای خزر دارای بیش از ۳۲ میلیارد و ۸۵ هزار بشکه نفت در جای احتمالی خواهد بود. میدان گازی پارس جنوبی

جمهوری اسلامی ایران از منابع مشترک نفت و گاز قابل توجهی با کشورهای همسایه

۲
ارزش تور
۱۳۸۳

بزرگ‌ترین میدان مستقل گازی جهان محسوب می‌شود که بر روی خط مرزی مشترک ایران و قطر قرار دارد. ذخیره مربوط به بخش ایران، طبق آخرین برآوردها، حدود ۱۴/۲ تریلیون مترمکعب و حدود هفت درصد کل ذخایر جهان و بالغ بر ۳۸/۶ درصد ذخایر گازی کشور را به خود اختصاص داده است. این میدان همچنین دارای میعانات گازی در جای معادل ۱۸ هزار میلیون بشکه است.

علاوه بر منافع منطقه خزر و پارس جنوبی، میدان گازی هنگام در مرز آبی ایران و عمان در تنگه هرمز، میدان نفتی و گازی سلمان در مجاورت خط مرزی آبی با ابوظبی، مشترک با میدان ابوالخوش، میدان نفت و گاز مبارک مشترک با امارات متحده عربی، میدان گازی بی-فارسی مشترک با عربستان، میدان نفتی فروزان و اسفندیار در آب‌های خلیج فارس مشترک با میداين لولو و مرجان متعلق به عربستان سعودی، میدان نفتی نصرت مشترک با میدان نفتی فاتح امارات متحده عربی در خلیج فارس، میدان فرزام مشترک با میدان فلاح امارات متحده عربی در خلیج فارس، میدان نفتی و گازی آرش مشترک با کویت و میداين نفتی و خشکی دهلران، پایدار غرب، نفت شهر، یادآوران (کوشک و حسینیه) مشترک با عراق، عمده‌ترین منابع مشترک شناخته شده نفت و گاز کشور هستند.

با توجه به تلاش گسترده کشورهای همسایه برای دسترسی هرچه سریع‌تر به ذخایر میداين مشترک، ما نیز باید تلاش بیشتری برای بهره‌برداری و توسعه به موقع این میداين انجام دهیم. عدم بهره‌برداری و توسعه به موقع میداين مشترک نفت و گاز و برداشت بیشتر کشورهای همسایه از این میداين مشترک، روزانه میلیون‌ها دلار به کشور ضرر می‌رساند.

هم‌اکنون امارات متحده عربی از میدان مشترک سلمان، و عربستان از میدان مشترک فروزان بیش از دو برابر ایران برداشت می‌کنند.

این مهم را نباید از ذهن دور داشت که برداشت یک‌جانبه از میداين مشترک باعث افت فشار در سمتی که بهره‌برداری صورت می‌گیرد می‌شود و این افت فشار، منابع نفت و گاز را به آن سمت سوق می‌دهد.

ضمن این که این پدیده (مهاجرت) باعث می‌شود کشوری که در حال بهره‌برداری یک‌جانبه است از سهم بیشتری بهره‌مند شود. جبران انرژی از دست‌رفته نیز هزینه‌های مضاعفی را در خصوص اعمال روش‌های افزایش مجدد تولید از جمله تزریق آب، گاز، فرآوردی مصنوعی و... در پی خواهد داشت.

شاید لازم باشد تا ضمن تاکید بر توافقات گذشته و آغاز مذاکرات برای تدوین و توافق بر اصول سیستم مدیریتی و برداشت بهینه از مخازن،

کشورهای همسایه به برداشت صیانتی از میداين مشترک در چارچوب حقوق بین‌المللی و تحت نظارت یک سیستم واحد فنی و کنترل‌کننده ملزم شوند.

به هر شکل هر چند طی سال‌های اخیر اقدامات عملی برای بهره‌برداری از ذخایر میداين مشترک و توسعه این میداين از جمله برنامه‌ریزی برای توسعه کامل میدان بزرگ پارس جنوبی، امضا قرارداد توسعه میدان‌های سلمان، نصرت و فرزام، فروزان و اسفندیار صورت گرفته ولی لازم است کوششی دوچندان در تسریع توسعه سایر میداين مشترک داشته باشیم که برای رسیدن به این هدف، اتخاذ راهکارهای مناسب، ضروری است. ■

شماره ۱۲۱ پاییز ۱۳۸۲